

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Contra curentelor dușmănoase ale timpului.

A venit vremea, ca biserica, școla și societatea să desvólte mai multă grije și mai multă activitate contra curentelor dușmănoase ale timpului, în carele trăim, — ca să putem apêra poporul de influințe stricăcióse, cari îl pot împedeca în desvóltare.

Contra vremurilor și contra influinții vremurilor totdeauna este greu a te apêra. În vremuri adese ori și aprópe totdeauna idei greșite stêpănesc ómenii din timp în timp, și pot să-devină aceea ce se dice „spiritul timpului“; și preocupă ani și decenii ómenimea. Sub nume de spirit al timpului s'a plămădit și desvóltat în veacul nostru în apusul Europii multă ră-cólă de religiune și biserică, carea apasă astăzi atât de greu asupra desvóltării culturale a popórelor. În poporul nostru, mulțămítă lui Dumnezeu, acéstă ră-cólă n'a putut să-strebată până acum în măsura, în carea o vedem acésta la alte popóre. Sêmțul religios, sêmțul pentru viața publică bisericească, este încă destul de viu în poporul nostru, — pentru ca să-l putem feri de cu bună vreme de stricăciósele influințe anticrestinesci.

Paza bună păzesc primejdia rea. Și de acéstă pază bună este astăzi urgentă trebuință. A venit vremea, în carea acéstă pază ni-se impune mai mult, de cât ori când altă dată. Și pentru ca lucrarea noastră îndreptată în acéstă direcțiune spornică și cu bun succes să-ne fiă, — negreșit că tóte puterile, de cari dispunem, de lipsă este, ca să-se concentreze în biserică și întru ridicarea sêmțului religios al poporului.

Pentru ca se-potem realiza cu deplin succes acéstă lucrare, de lipsă este mai nainte de tóte, ca să-fim mai severi și mai gânditori în judecata noastră

asupra lucrurilor și împrejurărilor, — pentru ca greșeli niertate în viața și desvóltarea popórelor să nu pótă avé intrare în societatea noastră mai cu seamă astăzi, când lumea după starea, în carea se găsesce, este mai mult sau mai puțin dispusă a se lăsa ademenită de vorbe și frase, sub cari se ascunde vanitatea și egoismul și preste tot gând necrestinesc.

Pentru apêrarea religiunii și bisericii noastre de curentele dușmănoase ale timpului de lipsă este, ca biserica, școla și societatea să-se concentreze tóte puterile în acéstă direcțiune, să-se facă pre sine un puternic zid de apêrare în contra tuturor valurilor, cari o năpădesc, vină ele din ori ce parte.

Am sêrbătorit în vara trecută amintirea de 25 de ani dela mórtea fericitului Metropolit Andreiu baron de Șaguna; și întrégă biserica a constatat mărimea bărbatului sêrbătorit; întrégă biserica s'a identificat cu programa desvóltată de dênșul, pentru că este vechia programă a bisericii. Și Șaguna a fost omul faptelor, — pentru-că numai gândind și lucrând în mod neobosit întréga sa viața a potut să-realizeze faptele mari, prin cari a dat viață, și a deschis o nouă epocă pentru desvóltarea noastră ulterióră.

La fapte ne chiamă timpul și greutățile timpului, în carele trăim. Cere acest timp, ca în biserică prin cultul dumneđeiesc și prin amvon să reîntinerim puterea și tăria religiunii în popor, ca poporul să-pótă face față greutăților timpului, și să infrângă dela sine ori ce curent dușmănos desvóltării sale ulterióre creștinesci. În școlă ideaiul să-ne fiă a desvólta în măsură tot mai mare în generațiunile viitoare sêmțul de pietate creștinescă, ér în societate și în întrégă viața să-ne călăuzim numai de adevêrurile

sublime și dumnezeiesci ale creștinismului propagate prin sfânta noastră biserică.

Credința și alipirea noastră către credința strămoșescă este pusă astăzi la grea probă. Vom trece de sigur biruitori și prin această grea probă, pentru că se tractează de cea scumpă moscenire, rămasă nouă dela fericirii nostri bătrâni și înaintași, — de carea sunt legate frumoșele suveniri ale trecutului, și carea constituiesc garanța presentului și viitorului mult cercatei noastre biserici.

În viața poporilor se ivesc de multe ori împrejurări și chiar tendințe și direcțiuni, cari pot să le impedeze mersul regulat spre dezvoltare; și chiar în lupta și biruința astorfeliu de împrejurări se constată puterea lor de rezistență și viață.

Scăderile corurilor de plugari.

Nimic nu influențează asupra sufletului omenesc în măsură, ca muzica. Muzica este cel mai puternic mijloc de a lucra asupra simțimentelor și nimic nu determină voința omului ca și acesta.

Puterea ei a fost cunoscută și din vechime. Și nu odată a fost cazul, că prin influința ei binefăcătoare, s'au dus la îndeplinire fapte ori evenimente mari.

Nimic bun însă, fără a cuprinde în sine și ceva rău. Muzica, folosită într-o direcțiune greșită, pe cât e de folositoare de altădată, pe atât de periculoasă în acest cas. Pe cât înalță și moralizează atunci, pe atât degradează și demoralizează pe om în cazul din urmă.

În biserică, și deschilinit aici, lucră cu o mare putere asupra simțimentelor religioase-morale. Prin acordul tonurilor înalță sufletele prezenților către atotputernicul Creator și instinctiv i-să închină și supune lui!

Folóșele muzicii peste tot asupra omenimii, folosită în direcțiune bună, nu se pot discuta; acesta e un adevăr cunoscut de totă lumea. Dar, precum am șis mai sus, totuși își are scăderile ei.

Muzica a trebuit să înainteze proporționat cu gradul de cultură al omenimii. Ea e un fel de corónă, care încoronează capul poporului cult. Séu, dacă e permis a-mé exprima așa, e acoperișul înfrumșetă al unei case. Și i-să șede bine și aduce ródele sale binefăcătoare, dacă edificiul, a cărei co-periș e, e făcut din material solid, material trainic, ca să pótă suporta greutatea acoperișului. Căci la din contră, nu numai că se ruină, causându-ni spese enorme și fără folos, dar tot odată nimicesce și persoanele, ce se află sub acel edificiu.

Noi, Românii, avem foarte mult de a face pe terenul învățământului. Căci și aici suntem numai la începutul lui. Ba, putem dice, nici macar basa

cuvénită nu am pus-o în deajuns în toate părțile edificiului.

Progresul făcut de alte popóre ne-a făcut, să ne abatem puțin dela calea adevărată. Doritori de a fi în asemenea poziție, am făcut o săritură mare; am venit și am pus acoperiș pompos edificiului, căruia nici măcar basa nu e finită.

În astfel de împrejurări apoi, nu numai că nu suntem siguri de trăinicia lui, dar suntem espuși la periclitarea multor vieți, ce și-au luat refugiu sub el.

E o vreme bună de ani, de când corurile de plugari au luat la noi un avânt foarte mare. La ivirea lor în mijlocul nostru, eram cuprinși de o bucurie nespusă. Nu numai că ne încântau acordul tonurilor lor, dar mai speram și un mare bine dela aceste mijlóce de cultură. Ér în cât am ajuns acest bine, ni-e spune trista realitate.

Ca în toate, așa și aci. Scopurile nobile al acestor instituțiuni nu să pot ajunge, de cât în cazul, când terenul e pregătit în deajuns pentru astfel de instituțiuni. În privința acesta însă noi nu ne prea putem lauda. Căci, în general luat, cu școlile stăm foarte rău; cu acelea instituțiuni, cari au menirea a pune basă culturii, pe care a să edifica edificiul ei. Și apoi atunci, dar numai atunci ar urma a-sé pune acoperișul pompos, care nu e altul, de cât instituțiunea corurilor de plugari.

Acel plugar, căruia îi lipsește cultura necesarie, ca membru al cutărui cor, devine cel mai ambițios, cel mai încăpăținat și nesubordinat om. Incredat în sine, presupune, că nime ca el; nime, care să-l întrecă în învățatură, fiind că plăcă dela idea greșită, că începutul și sfârșitul culturii nu e altceva, decât cântarea. A fi corist, însemnéază a fi om cu știință, om cu diplomă. De aici apoi învățătorul și școla sa este cântărită nu după adevărata sa valóre, ci după cântare. Dacă învățătorul să pricepe la conducerea corului, puțin înpórtă, că face el ori nu ceva progres în școla sa. Pentru-că în acest cas el e privit mai mult ca cantor, nu ca învățător. Acesta ni-o dovedesce deplin împrejurarea, că la toate alegerile de învățător decide cântarea, de și nu întotdeauna persoana aceea ar fi și cea mai acomodată pentru școlă. Ér prin acesta aducem érași carul în ogașul cel vechiu, când progresul școlei să mărginea la puțin cetit și scris și mai multă cântare.

Aici lucrul e constatat de lumea pedagogică, că în cadrul metódelor cunoscute până acum, nu e cu putință a preda în școlile populare întreg materialul prescis în mod rațional. Ér, în ce ne privesce pe noi, învățătorii români, deschilinit putem accentua acesta, pentru-că, pe de asupra, mai avem a propune încă un obiect de învățământ: limba magiară. Și apoi în astfel de împrejurări e imposibilitate a conduce coruri și a-și implini datorința sa cu scumpătate. Ér a susține contrariul, însemnéază a nu cunoșce îndeajuns afacerile școlei; séu dacă le cunoșce din unele motive, încungiuură a spune adevărul.

Dar se vîscă un mic exemplu. În o conferință învățătorescă, luându-se învățătorul la răspundere pentru slabul progres prestat cu elevii sei, s'a escusat astfel: „Nu uitați, d-lor că eu sum și conducător de cor și apoi foarte puțin timp îmi mai rămâne a-mă ocupa și cu școlă”. — Va să dîcă, în cazul acesta, școlă s'a pus pe planul al doilea; școlă, care ar trebui să fie sufletul învățătorului. Da, acésta ar trebui să fie, de fapt însă o tractéză ca pe un lucru de a două, ori anoua spiță. Ér acésta o face acomodându-se judecării publicului, în jurul căruia se învîrte. Căci e fapt constatat, poporul judecă și prețuește pe învățător numai din acest punct de vedere. Și apoi nu este nici un mijloc mai acomodat și mai ușor, de a-te înălța așa iute și a-ți câștiga vază înaintea publicului, ca prin înființarea și conducerea corurilor. Înălțarea prin școlă e lucru foarte anevoios și nici că să pôte momentan. Vaza și cinstea acésta, care ni e și cea adevărată, o pôte câștiga un învățător numai după o muncă de 20—30 de ani.

Ori ce lucrare trebuie să și iee începutul dela basă. Și numai după acésta e bine făcută, să pôte trece la cele alalte părți ale edificiului. Ér adevărata basă la cultura poporului să pune în școlă poporală. Și apoi numai în jurul acestui centru are să se învîrtă tóte; ér tot ce ar fi dăunos, și ar pune pedecă progresului școlar, trebuie delăturat. Ér conducerea corurilor prin învățător, este una dintre cele mai mari pedeci, ce numai să pôte pune unei școle. De aceia e foarte greșit, când acésta sarcină să pune pe umerile învățătorului; acesta trêbue lăsat și predat cu totul școlii sale.

Ér pentru ochii lumii să mai arăngează și așa n umitele concerte și petreceri cu concursul corurilor de plugari. Acestea însă să fac sub masca scopului cultural, de fapt însă, cea-ce și esperința ni dovedesce, am crescut din coriști nescé ómeni infumurați, increduți în sine, încăpăținați și cu cei-alalți, căți iau parte la astfelu de ocasiuni, devin nescé ómeni mai puțin lucrători, dar mai mult prădători și nu cu puține idei socialiste. Căci, vîdînd ei traiul inteleginții la astfel de petreceri, nu odată observă, că acestia trăsesc prea bine din sudorea și după spatele lor. Și, ca la astfelu de ocasiuni, și intelegința să cam abate dela lucrurile prea seriose. Ér urmarea e, că prin acésta își perde încrederea și serioșitatea, ce ar trebui să o aibă înaintea poporului! Virf apoi la tóte acestea le face și acea împrejurare, că și poporul caută a-sé impreteni cu traiul domnesc. Că plătesce interese mari după banii spesați, aceia nu împórtă; vorba e, ca să-și petrecă și ei cu domni în rënd. Venitul lor însă nu pôte acoperi astfel de spese, ér de aici ruina lor totală și apoi nu odată își permit lucruri, cari trag mari pedepse asupra făptuitorilor. Și apoi peste tot luat, în astfel de comune, nu putem constăta alt progres, de cât numai datorința, de a avea cât de dese conveniri și petreceri de acésta natură.

În fine nouă, învățătorilor, ca pârghie a înălțării vazei nóstre să ni servescă în locul prim progresul școlar. Căci, în împrejurările de acum, numai acésta ne pôte conduce la îmbunătățirea religioasă-morală și materială a poporului!

I. Groșoreanu.

O scriere de valóre.

„Universalitatea, ființa și originea religiunii. Studiu apologetic de Dr. Vasile Găina a docent privat și suplent la facultatea teologică ort. orient. din Cernăuți. 1899.

Acesta este titlul unei novissimi cărți teologice datorită tîndrului profesor de dogmatică și filosofia creștină d-lui Dr. V. Găina.

Motivul, care l-a îndemnat pe d-nul Dr. Găina la scrierea acestui studiu apologetic ni-l arată D-Sa în introducere prin următoarele:

Una dintre aparițiunile cele mai remarcabile și totocată mai deplorabile din timpul mai nou este direcțiunea antireligioasă ce o aflăm într'o mare parte a literaturii contemporane, nu numai cât a acelei efemere și diletante de prin diferite broșuri și foi periodice, ci și a celei științifice.

Bărbați cari se numără între corifeii științei moderne pun fără multă vorbă religiunea în rënd cu celelalte invențiuni ale spiritului omenesc și caută să esplice originea ei pe cale naturală, érá alții o declară chiar de un fenomen patologic în dezvoltarea spirituală a omenimii. Părerile unor atari bărbați cari sunt autorități necontestabile în specialitatea lor, au tocmai din acésta cauză — cum-că cineva pôte fi o autoritate pe un teren érá pe altul un laic, nu se consideră, — trecere mare și se adoptéză de mulți cari nefînd înșiși în stare, de-a cugeta mai matur asupra problemelor vieții și ale naturii, primesc fără de o esaminare proprie totul ce-a dîs cutare autoritate. Așa pîtrund atari părerii tot mai mult în cercuri mai largi și devin pentru mulți, fiind privite de adevăruri necontestabile, norma, după care-și îndreptă viața practică. Cercetarea mai de-aprópe a atacurilor contra religiunii arată însă, că ele purced de regulă din o necunoscere a rolului ce l'a avut religiunea în tóte timpurile și tóte locurile în dezvoltarea omenimii, apoi a ființei religiunii, în fine a originii ei. Mai ales despre aceste două întrebări din urmă cari stau într'olaltă în legătură strînsă, așa că o părere falsă despre una are ca urmare necesară o asemenea părere și despre cealaltă, există în timpul present la scriitorii antireligioși părerii foarte divergente. O lămurire a întrebărilor controversate pôte contribui oriș-cum la o apreciere mai dréptă a lor și pôte arăta lipsa de fundament a multor atacuri. Drept aceea mi-am propus, de-a arăta în cele următoare mai întâiu, cumcă religiunea a avut din timpurile străvechi pretutîndene un rol foarte însemnat în istoria ome-

nimii, cum ne mărturisesc acésta date sigure din viața popórelor, de unde se vede că ea nu póte fi pusă în aceeași paralelă cu alte fenomene psihice ale omenimii, apoi ce-i mai de-aprópe religiunea, care'i ființa ei, în fine cum póte ea să fi fost introdusă în omenime, care este adecă originea ei.

Universalitatea, ființa și originea religiunii vor fi deci problema espunerilor următoare.

În partea I. tractează despre universalitatea a religiunii, dovedind cu probe istorice mai întâi anticitatea și lățirea religiunii, arată apoi importanța religiunii în desvoltarea vieții spirituale a omenimei și influința ei asupra desvoltării sociale a omenimei; în fine refrânge temeinic și cu multă cunoștință de cauză obiecțiunile ridicate contra universalității religiunii.

În partea a II. tractează despre ființa a religiunii. Aici după câte-va observări introducătoare arată autorul care este metoda corect pentru determinarea ființei religiunii. Să ocupă apoi cu deducerea etimologică a cuvântului „religio“ și cu „cercetări istorico religionare asupra ființei religiunii.“ Dă definițiunea religiunii, tractează apoi amănunțit religiunea subiectivă și obiectivă, și existența religiunii într'o societate religioasă. La capitlul „determinări false a-le ființei religiunii“ combate intelectualismul, moralismul și sentimentalismul unilateral.

În partea III. tractează despre originea a religiunii și arată, că religia nu este o invenție omenescă, ci originea religiunii coincide cu originea genului omenesc. Aicia esaminază mai întâi diferitele ipoteze despre originea religiunii și arată că toate sunt lipsite de fundament real, nefiind în stare a rezolva problema cu care se ocupă. Acestea sunt: Deducerea religiunii dintr'o ilasiune simplă, deducerea ei din referința omului către natura cel înconjură, și esplicarea originii ei din partea evoluționismului materialistico-darvinistic, arătând falsitatea și netemeinicia lor.

După acésta făcând o privire finală asupra tuturor încercărilor naturalistice de-a esplică originea religiunii arată că forma originală a religiunii nu a fost politeismul ci monoteismul, pentru-că la toate popórele se află urme despre un monoteism original, la unele într'o formă mai clară, la altele mai întunecată. În fine arată care este ideia corectă despre originea religiunii.

Făcând acest mic resumat al scrierei d-lui Dr. Găina constatăm că tinera noastră literatură teologică în general, — ér în ce privește apologetica în special — a făcut un pas înainte.

Cartea este scrisă în mod științific, dar ușor de înțeles; și deși prin acésta carte vorbesc cu cetitorul mulți bărbați erudiți, totuș ea pórtă timbrul originalității.

Felicităm pe d-nul Dr. Găina pentru acésta scriere care, în timpul acesta când cu durere trebuie să constatăm, că să observă o apatie îngrozitoare în ale re-

ligiunei — va face un bun serviciu cauzei în al cărui serviciu este. Nu voim prin acésta, să facem e-logii persoanei, ci accentuăm numai vredniciile muncii, care ne îndreptățește să sperăm, că om tiner fiind încă, dela autorul actualei opere mult putem să așteptăm în viitorul carierei D-Sale. P.

Ceva despre apicultură.

M'am indeletnicit a nu trece cu vederea nici un moment, carele ar fi de un interes general poporului nostru, spre inlesnirea modului de esistință — prin atari ocupațiuni, cari din partei reclamá puțină muncă, si cu folóse considerabile de mari.

O axiomă a timpului este: că toate își au o esistință bună și modestă, din o economie rațională în mai multe direcțiuni și pe toate terenurile de activitate.

Un popor își are însămnătatea lui în concertul popórelor cu atât mai mult, cu cât acela este mai conșciu și mai perfect în ocupațiunile și întreprinderile sale.

Economia progresistă, a ajuns ađi la un stadiu de perfecțiune în ori-ce ram al ei. — Și vedem, cum enorme progrese eminente le desvóltă și prestau unele popóre conlocuitoare, față de cari noi, puțină paralisăție de concurență am poté face. Sunt fatale împrejurările aceste la noi, dar adevărate. Și dacă e așa, eflucșul îl vom afla totdeună în o indolență óreși-carea, carea predomină — escepționând puține casuri — și pe cei mai pricepuți și isteți agricultori de ai nostri, cari rin o ignoranță, desvóltă puțin interes față de unele întreprinderi fórte rentabile, cari le ar inlesni enorm atât forțele fizice cât și în consecință modul de viață.

Una dintre aceste ocupațiuni puțin imbrătoșate, ca și multe altele, este stupăritul séu apicultura. Nu sunt la indoială că n'am avé și noi stupari harnici și bine pricepuți; avem, dar în proporțiune de tot mică. Și acestia apoi, sunt mai mult inteligenți; căci poporul în parte mare se usitează de metoda primitivă cu puțin folos. — Aș poté șice, că mai în tótă comuna află câteva familii stupari, dar esaminând stupăriile lor, dai de un întreg arangiamént de tot primitiv.

Resultă de aici, că până când stupariul bine-priceput, ar câștiga dintr'o asemenea stupină — introducând un sistem nou — venite frumóse cu sute de fl. pe an, până atunci un stupar puțin îndemănat, pre um sunt mulți dintre țerani nostri, nu li-se recompensază de multe ori, nici chiar munca față de aceste ființe.

Cauza și aici este lipsa cunoștințelor de apicultură.

Esperința ne dovedește, că până când unele popóre trăsesc din belșug din acésta ocupațiune bună și însemnată — de carea și noi ne putem bucura fără vr'o piedecă — privim cu óreși-care mirare la inaintarea lor.

Știința apiculturii este cultivată din timpii cei mai primitivi ai omeniei, și stă ađ. la un nivel înalt de perfecțiune, ca și nici când altă dată. Întimpinăm ađi, în toate celea a-le stupăriei o mulțime de obiecte perfecționate, și tot cu scop, de a inlesni stupariului câștig material mult, fără multă grijă și osteneală și cu forțe fi-

sice neinsemnate. Și dacă stăm în fața unei asemenea împrejurări favorabile, de ce se nu întreprindem cu energie această predilectă ocupațiune și de o rentabilitate necontestaveră ?

Cunosc o mulțime de stupari — mai mulți de naționalitate străină — cari indeletnicinduse cu apicultura serios, câștigă sute de fl. an pe an.

Sunt consternat de multe ori, vădând progresul enorm al străinilor, în deosebi a germanilor de prin satele din giur, cari constituiți în reuniuni de stupărit, liferează în cuantumuri mari nectarul prin Germania și alte state, cu venituri mari și frumoase.

N'am poté ôre imita un exemplu atât de frumos și tot-odată lesnicios ? ameliorand astfel starea poporului și familiilor noastre, cari cu emfasă ne numim premergătorii cu exemplul aceloră ; — ameliorând astfel, sôrtea aceloră, cari din greu se trudesc întru acoperirea multifarielor lipse banale prin unica lor ocupațiune economia de câmp, și cu o stare tot mai funestă. — La noi un econom, — și alții mulți — cu cunoscințe de stupărit câștigate dela părintele dl Nicolae Martinovici din Topolovețul-mare, o comună în apropierea noastră, dic acest econom, având o stupărie bine arangiată, în anul cel mai puțin mănos albinelor câștigă 300—400—500 fl. — Dic, în anul cel mai nefavorabil albinelor câștigă asemenea sume, fără mierea ce-o întrebuintează în casă, și fără de ceară, — pe lângă o bagatelă consumare de vreme, petrecut mai mult din plăcere.

Ecă ce poté aduce o stupărie unui stupariu priceput !

Câte familii de a-le noastre și-ar afla sprijinul aici, pentru acoperirea multelor lipse de care sunt impresorate, dacă numai n'ar face barem alt-ceva, decât se privescă cu plăcere la viața și ocupațiunea cu diligență a micelor albinițe. Nu afiu și nu voiui afla nici când o ocupațiune mai predilectă, decât stupăritul !

Câți ômeni și-ar afla cu plăcere lucrarea în stupărie, și câți înși s'ar elibera de multele patimi și cheltueli distrugătoare, din lipsa unei ocupațiuni corespundătoare și plăcute.

Mult este rezultatul de natură morală ce și-ar însuși asemenea ômeni fără multă școlă dela aceste micuțe și diligente albinițe, cari trăind în o asemenea societate ca noi, trăesc în armonie ; sunt lucrătoare și silitore în continu, iubind adevărata curățenie și exemplara ordine.

Tôte acestea le-ar poté învăță veri-cine, dela acestea fiindte fără minte.

O stupărie ocupă un loc de frunte între ramii economici, având o înriurintă binefăcătoare și mare asupra pomilor, cari în asemenea locuri rodesc cu abundență. Și înțeleg, o stupărie rentabilă, după reformele moderne, născocite de unii stupari renumiți.

În âstmod, se combate metoda primitivă, ținând albinele în coșnițe mobile, de unde am scôte miera după trebuință, fără se nimicim nevinovatele albine.

Este deci foarte avantajos de a ne folosi de coșnițele mobile numite și a lui Dzierzon (născocitorul acestui sistem) preot catolic în Slesia prusiană ; séu de unele

coșnițe de nuele séu paie cu căpac, și despărțită prin o gratiă, numită gratia lui Haneman.

Cele dintăiu, a lui Dzierzon sunt de preferit în totă privința, căci au avantajul enorm în câștigul de miere și potem lucra cu multă ușorință.

Având cineva o stupărie cât de modestă, și-a asigurat multe lipse casnice ; căci o asemenea coșniță mobilă după sistemul lui Dzierzon întrun an mănos, aduce aprocsimative 40—50 chgr. nectar, ceea ce ar egalisa cu 16—20 fl. venitul unui singur stup bun pe un an, calculânduse chilogramul numai cu 40 cr. — Ce calcul ne om face despre venitul unor stupari, cari au 50 lădi, 100 lădi séu mai multe ?

Ce câștigăm dară prin o stupărie îngrijită și condusă cu bună-voință, paciență și diligență ?

Un nutrimânt ban, curat și sănătos pentru întregă familiă, pe lângă aceea, că potem câștiga cu prisosință un venit, carele acopere tôte lipsele, ce se récer în decursul unui an în giurul familiei.

Formeză un articlu higienic însēmnat în tôte lipsele noastre casnice, căci fiind un product natural al feluritelor plante vindecătoare este o escelentă medicină în contra feluritelor bóle precum : pentru băeții paliți, contra tusei, a morbului de laringe, a bronchilor, a catarurilor, a diptiriticeii (dacă e la începutul morbului), a morburilor de stomac, a plămânilor, etc.

Sau constatat prin esperințe îndelungate, că cei îndatinați a-se nutri mult cu miere, sunt mai sănătoși și trăesc timp mai îndelungat așa d. e. Renumitul filosof grec Pitagora carele se nutria mult cu miere, mărturisise înainte de mórte în vârstă de 90 ani, că de nu se nutria cu miere, în decursul vieții sale, muria cu 40 ani înainte. Asemenea filosoful Demostene, carele presimțând sfârșitul vieții sale, spusă această fetelor lui. — Fiind însă pe acel timp, nu departe sêrbătorea deifei Caeres, și ca fetele sê-se potă petrece și joca cu acea ocaziune, îl rugară frumos pe tatăl lor, ca sê-și luugiască țilele cu miere. Așa sau și întâmplat, căci bătrânul Demostene mâncând în acel timp miere curată, au mai trăit până după aceea sêrbătore.

Se poté prepara avoi din o amalgamașiune de apă cu miere și puțin aluat oțetul cel mai escelent de casă. Potem conserva în modul cel mai durabil și cu un gust estraordinar aromatic diferite pôme.

Tot din miere se poté face o beutură foarte sănătoasă, nutritore și puțin amețitoare numită : mieș.

Ca mijloc se folosese în bucătăria, substituind o cuantitate mare de zăhar la prepararea diferitelor prăjituri. Apoi se știe, că la asemenea pregătiri de prăjituri ne trebuesce zăhar cu mult mai mult, carele e tot-odată și mai scump ; pe lângă aceea nu potem avé siguranță deplină, că la pregătirea zăharului nu sau tolosit ôse — prin ajutorul carora se prepară zăharul — dela unele animale perite de bóle contagiose séu epidemice.

Ecă în relief folósele, ce ni le aduc albinele, pe lângă puțină grijă din partea stuparului. — Cu tôte acestea sunt convins, că începutul unei asemenea întreprinderi va fi c'am anevoiósă ; de o parte din lipsa unor cunoscințe

practice, și p \acute{o} te c \acute{a} mijl \acute{o} cele materiale ce in asemenea casuri se recer. Aflu de prisos a aminti pe larg, c \acute{a} asemenea scuse sunt inscusabile acelor a , cari cu am \acute{o} re doresc u \acute{s} orarea sor \acute{t} ii lor și a mijl \acute{o} celor de esisten \acute{t} ă, c \acute{a} ci in asemenea cas, numai bun \acute{a} voin \acute{t} ă se recere.

Nu pot intr \acute{a} l \acute{a} sa oca \acute{s} iunea, se nu amintesc, c \acute{a} f \acute{o} rte consult ar fi, dac \acute{a} spre asemenea scop sar \acute{t} in \acute{e} cursuri de stup \acute{a} rie ambul \acute{a} nt \acute{a} an de an, de vr \acute{o} c \acute{a} teva \acute{q} ile pe s \acute{e} ma fra \acute{t} ilor colegi inv \acute{e} \acute{t} ători și a domnilor preo \acute{t} i.

Mul \acute{t} i str \acute{a} ini fac a \acute{s} a, de ce se nu facem și noi? c \acute{a} nd \acute{s} tiut este, c \acute{a} lipsele n \acute{o} stre sunt mai multe și mai mari ca a-le str \acute{a} inilor.

Prin ac \acute{e} sta, am putea se ne asigur \acute{a} m un mijloc puternic de c \acute{a} știg pe calea progresului materialistic sim \acute{t} it prea des la noi; și astmod, ne-am av \acute{e} nta la acel nivel de bun \acute{a} -stare de unde folositori, am p \acute{o} te fi cu mult mai mult biserice \acute{i} , na \acute{t} iunii și statului d n care facem parte, și c \acute{a} ror a multe le datorim.

Bazo \acute{s} , 17 Martie 1899 n.

Aurel B \acute{a} descu,
inv \acute{e} \acute{t} ător.

D I V E R S E.

* *Eminentia Sa* I. P. S. S. D. Archiepiscop și Metropolit Ioan Me \acute{s} ianu, precum cetim in „Tel. Rom.” a c \acute{a} l \acute{a} torit in 22 Martiu v. a. c. la Budapesta pentru a conduce \acute{s} edin \acute{t} ele reprezent \acute{a} ției funda \acute{t} iunii fericitului intru aducere aminte Emanuil Gozdu.

* *O carte didactică buna.* A ap \acute{a} rut de sub tipar: *Aritmetica generală și specială.* Manual didactic elaborat in usul preparandiilor (\acute{s} c \acute{o} lelor normali) \acute{s} c \acute{o} lelor comerciali și medii, cum și al tuturor priva \acute{t} ilor de Teodor Ceon \acute{t} e a profesor preparandial. Edi \acute{t} iunea II. Tomul I și II. Arad 1899. Tipariul tipografiei diecesane.

Cuprinsul tomului I este urm \acute{a} torul: Sec \acute{t} iunea I cele patru spe \acute{t} ii de opera \acute{t} iuni cu numeri absolu \acute{t} i, at \acute{a} t generali c \acute{a} t și speciali. II. Cele patru specii de opera \acute{t} iuni cu numeri algebraici intregi. III. Imp \acute{a} r \acute{t} ibilitatea numerilor. IV. Cele patru opera \acute{t} iuni cu numeri fr \acute{a} n \acute{t} i. 1. Fr \acute{a} nturi vulgari sau comune. 2. Fr \acute{a} nturi \acute{q} ecimali. 3. Fr \acute{a} nturi catenarii. V. Despre equa \acute{t} iuni in genere, VI. Ra \acute{t} iuni și propor \acute{t} iuni. 1. Ra \acute{t} iuni sau raporturi. 2. Propor \acute{t} iuni. 3. Aplicarea propor \acute{t} iunilor. VII. Momentele principale din aritmetica politic \acute{a} . 1. Calcularea procentelor. 2. Calcularea censului. 3. Regula Asocia \acute{t} iunii. 4. Regula aliga \acute{t} iunii. 5. Regula catenari \acute{a} . 6. Despre monete și calculul cu ele. 7. Cambii și comput cambial. 8. Papire de stat, ac \acute{t} ii etc. Bar cuprinsul tomului II este urm \acute{a} torul: VIII. Poten \acute{t} e și r \acute{a} d \acute{a} cini. IX. Equa \acute{t} iuni determinate de gr. I cu mai multe necunoscute. X. Resolvirea equa \acute{t} iunilor determinate de gradul I. XI. Equa \acute{t} iuni determinate de gradul II cu una necunoscut \acute{a} . XII. Logaritmi. XIII. Resolvirea de equa \acute{t} iuni mai inalte. XIV. Progresiuni — serii — XV. Teoria combina \acute{t} iunilor.

Acest vast material lucrat cu mult \acute{a} cunoscin \acute{t} ă de cauz \acute{a} s \acute{a} estinde pe 401 de pagini.

Pre \acute{t} ul unui exemplar este 2 fl. pentru monarhia austro-ungar \acute{a} , \acute{e} r pentru Rom \acute{a} n \acute{i} a 5 lei noi.

Recomand \acute{a} m in aten \acute{t} iunea b \acute{a} rba \acute{t} ilor no \acute{s} trii de \acute{s} c \acute{o} l \acute{a} acest valoros op didactic.

* *Faptă prea frumoasă.* Poporul din comuna p \acute{a} storit \acute{a} de subscrisul e un popor de ordine, religios și cu frica lui D \acute{e} u. Ac \acute{e} sta se vede și din imprejurarea, c \acute{a} Ilustritatea Sa domnul baron Friderich Bors din T \acute{a} ma \acute{s} da an de an ne-a ajutorat sta biserica mai cu una mai cu alta. Acest ajutoriu al s \acute{e} u fa \acute{t} ă de comuna n \acute{o} str \acute{a} biserice \acute{s} c \acute{a} și-la incoronat in anul 1898. cu oca \acute{s} iunea edific \acute{a} rii din nou a casei parochiale prin aceia, c \acute{a} la edificare a contribuit și Ilustritatea Sa cu o sum \acute{a} considerabil \acute{a} , și anume gratis ne-a dat caramid \acute{a} 32000, \acute{e} r \acute{t} igl \acute{a} 10000 care pre \acute{t} uit \acute{a} in bani ar ajunge suma de peste 500 fl.

La edificatul casei parochiale au contribuit mult și neobositul notariu comunal Iosif R o x i n at \acute{a} t moral c \acute{a} t și materialmente. Subscrisul deci fi aduce mul \acute{t} ămit \acute{a} și pe calea ac \acute{e} sta Ilustrit \acute{a} ții Sale pentru acest prea frumos ajutoriu, at \acute{a} t in numele Stei biserici, c \acute{a} t și a intreg poporului drept credincios, dorindu- \acute{i} dela Dzeu inc \acute{a} multe zile bune și s \acute{e} nine. T \acute{a} ma \acute{s} da la 2 Aprilie n. 1899. A l e s a n d r u V a ș i a d i paroch ca pre \acute{s} ed. com. parochial.

* *Dar bisericesc.* Precum ori care paroch ca p \acute{a} storiu bun sufletesc, sufletul și-l pune pentru turma- \acute{i} concrezută, pentru fii s \acute{e} i suflete \acute{s} ci, c \acute{a} nd vede c \acute{a} glasul lui nu sun \acute{a} in de \acute{s} ert; astfel și subscrisul sim \acute{t} esc in internul meu o nesp \acute{u} s \acute{a} bucurie, v \acute{e} d \acute{e} nd c \acute{a} celea abia 500 suflete, pentru a c \acute{a} ror a bine sufletesc zi de n \acute{o} pte m \acute{e} ost \acute{e} nesc și pentru cari at \acute{a} t in zile s \acute{a} nine c \acute{a} t și in zile de necaz m \acute{e} lupt, sfaturile mele le primesc și le urm \acute{a} resc. Se nu uit \acute{a} m, c \acute{a} e vorb \acute{a} de o comun \acute{a} a c \acute{a} reia fii credincio \acute{s} i abia sunt 500 la num \acute{e} r. Abia a trecut anul de c \acute{a} nd poporeanul și c \acute{a} nt \acute{a} re \acute{t} ul stei maice \acute{i} n \acute{o} stre biserici Dimitrie C i g h e r și so \acute{t} ia lui Maria M a l i ț \acute{a} au transpus biserice \acute{i} suma de 50 fl. ca suma testat \acute{a} de fratele și cumnatul lor Teodor Cigher, iat \acute{a} c \acute{a} ast \acute{a} đi fapta ac \acute{e} st \acute{u} ia afl \acute{a} m-o imitat \acute{a} in pers \acute{o} na fostului poporean Ioan C l o c e a, care s \acute{i} m \acute{t} ându- \acute{s} e sl \acute{a} bit in puterile sale f \acute{i} sice, asemenea au testat pe seama fondului bisericesc suma de 50 fl. care sum \acute{a} fiul s \acute{e} u Ioan in ziua din jos ins \acute{e} mnat \acute{a} o au și transpus-o biserice \acute{i} . Acest fond bisericesc de presinte st \acute{a} la suma de peste 770 fl. v. a. infi \acute{n} țat abia nainte de asta cu 9—10 ani. Cred, c \acute{a} nu voi exagera c \acute{a} nd, cit \acute{a} nd cuvintele: voie \acute{s} te și vei putea, voi \acute{z} e, c \acute{a} dac \acute{a} subscrisul intr \acute{o} comun \acute{a} a \acute{s} a mic \acute{a} pot s \acute{e} am un fond bisericesc a \acute{s} a de frumo \acute{s} el cu menirea c \acute{a} cu timpul din interesele lui s \acute{e} s \acute{e} ajut \acute{o} re preotul și inv \acute{e} \acute{t} ătorul, cu at \acute{a} t mai v \acute{e} rto \acute{s} s \acute{a} r putea infi \acute{n} ț \acute{a} — g \acute{a} ndind serios la imprejur \acute{a} riile critice de ast \acute{a} đi — un astfel de fondain \acute{r} \acute{o} comun \acute{a} mai mare, care cu timpul ar servi ca cel mai sigur mijloc de venit la salariul nostru altcum destul de miserabil.

Pe c \acute{a} nd at \acute{a} t subscrisul c \acute{a} t și membrii din comitet rug \acute{a} m pre D- \acute{e} u c \acute{a} sufletul ac \acute{e} st \acute{u} i testator s \acute{e} -l a \acute{s} eze cu drept \acute{i} i iar os \acute{a} mintelor lui s \acute{e} le fie \acute{t} erina u \acute{s} or \acute{a} , tot

atunci nu pot trece cu vederea a nu-i aduce mulțămînt în numele membrilor din comitet și credinciosului meu poporean Ioan C l o c e a și soției lui Floare L u n g pentru transpunerea susnumitei sume pe seama fondului bisericesc. — Tîmașda la 21 Martie (2 Aprilie) anul 1899. A l e s a n d r u V a ș i a d i, par. ca preș. com. par.

† *Necrolog.* Inregistrăm cu durere, că evlaviosul creștin T o m a G ä l e t a r i u proprietar în T e l a a răposat în Domnul Vinerea trecută. Înarmorîntarea se va face astăzi cu solemnitatea meritată. Afîm din isvor autentic, că răposatul precum s'a interesat pînă a fost în viață de biserica și șcôla noastră confesională, tot așa a dispus pînă a fost în viață, ca din averea sa să se înființeze o fundațiune de 13 mii floreni, ca din procentele acestei fundațiuni să se ajute comuna bisericescă din T e l a la susținerea bisericei și să se împartă ajutóre pentru elevii sêraci. — D ă u s ă aședă sufletul răposatului în locașurile dreptilor!

† *Necrolog.* Subscrișii în numele lor și al rudelor numeroșe cu inima plină de durere anunță, că iubita lor soțîă, mamă, bunică și soră C a t a r i n a E f t i c i u, născ. A l e x i c i u, în anul 57, al vieții și 41 al fericitei sale căsătorii, la 4 Aprilie ôrele 5^{1/2}, dimișeta după suferințele scurte sa mutat la o vietă mai fericită. Rêmașitele pămînteșei, ale fericitei răposate sau aședat pre odichnă vecinică în cimiteriul gr. or. rom. din P e c i c a rom. după ritul gr. ort. la 5 Aprilie (24 Mart) ôrele 4 p. m. Binecuvîntată se-i fie suvenirea. P e c i c a rom. la 4 Aprilie (23 Martie v.) 1899. I o a n E f t i c i u, ca soț. O l g a E f t i c i u măr. P a u l L e i t n e r, E l i s a b e t h a E f t i c i u, măr. I o s. K r i p p ca fiice. G r i g o r i u A l e x i t s, M i l a A l e x i t s v e d. P a s k a. M a r i a A l e x i t s v e d. C z v e t c a v i t s ca frați. I o s i f K r i p p, P a u l L e i t n e r ca gineri. E u g e n i u G e r i c h, O l g a G e r i c h ca nepoți.

* „*Dotatiunea Clerului*“. (Avis preoțimei noastre.) Este sciut, că articolul de lege XIV. din 1898 despre întregirea venitelor parohiale, a intrat în valóre cu 1 Ianuarie n. 1899. Corporațiunile nostre competente încă nu s'au pronunțat asupra acceptării sau neacceptării sumelor oferite din partea statului, ca întregire, căci legea este facultativă. Membrii corporațiunilor nostre bisericesci de sigur se vor ocupa mai deaprópe cu ea, căutând a aprofunda dispozițiunile ei, cari atît de mult privesc biserica noastră, mai ales, că la proximele sinóde eparchiale vor avea a se pronunța în merit asupra lor. Consistoriul archidieceșan a trimis bianchetele prescrie pentru adunarea datelor privitoare la venetele sigure ale singuraticelor parohii, ca astfel se se pótă judeca pe base de date temeinice. Acêsta vor face-o eventual și consistoriile eparchiale dela Arad și Caransebeș. Ca se se pótă purcede în chip corespundător la umplerea datelor de lipsă și se se pótă induce tóte fêră eventuala păgubire a celor îndreptățiti, este fêră îndoială necesar, ca se cunóscă toți parohii, legea însăși, în tóte amênuntele ei. În scopul acesta a tradus dl Dr. E l i e C r i s t e a, secretar archidieceșan, acest articol de lege, pe care îl recomandăm în atențiunea tuturor, pe cari îi privesc. Traducerea a apărut în tipografia archidieceșană și se póte procura cu prețul de 20 cr. + 3 cr pentru porto, atît dela traducător, cât și dela librăria archidieceșană din Sibiu și dela tipografia diecesană din Arad și librăria diecesană din Caransebeș.

* *Avis!* Invêțătorilor și corurilor vocale! Subscrișul V e a d u c la cunoscînță, că la rugarea și insistința mai multor colegi și prieteni am lucrat de nou „*Liturgia Sântului Ioan Crisostom*“ pentru cor mixt pe 4 voci și deja e tipărită ediția II. Liturgia conține: tóte răspunsurile nturgice, — Mărire binecuvînteză, — Și acum .. unule născut, — pentru rugă-

ciunile (2 forme). — Veniți .. mântuiește-ne — Câți în Cristos, — Cristos a înviat, — Invierea Ta Cristóse, — mai multe priceșne, irmóse, și cântări naționale; — și e întocmită așa, ca să se pótă cânta și numai pe 2 voci: sopran — alt, — sau pe 3 voci de copii și fete, avênd a 3 a voce să cânte notele basului, cari nu sunt acrise tare jos; ori pe 3 voci: sopran alt cu tenor ori cu bass. Va să zică liturgia e așa întocmită, ca să se pótă cânta cu câte voci sunt la îndemână, fêră a se observa vre-un defect. — Compoziția e simplă dar frumóșă și ușoră, și o póte executa cu succes deplin și cel mai nou cor. Prețul unui exemplar e 4 fl. (pentru abonenți 3 fl.) și să póte trimite înainte, sau să ridică cu rambursă. Exemplare legate frumos cu 50 cr. mai mult Să póte comanda dela autorul N i c o l a e S t e f u, invêțător în Arad. (Fejsze uteza 32).

* *Indrumare* la căutarea, cunóscerea și nimicirea păduchilor de sânge Cum să-i cunóscem? Aceste insecte atacă numai merii; în casuri fôrte rari, se află și pe peri. Se află mai ales pe partea lemnóșă, pe trunchi, pe ramurile acestuia, subsuorile ramurilor și pe vârful ramurilor mai tēnere. Dacă lemnul, respective mărul, a dat din rădăcini mlădițe tēnere și dacă pe lemn trăeșce numitul animal, atunci e sigur, că se află în abundențe în acelea mlădițe. De regulă se póte observa mai ușor, pe locurile vatămate a lemnului, cari vătămaturi s'au format prin taere, prin rumpere sau prin baterea de pētră. Locul ocupat de acest insect se acopere cu o materie albă, ce samănă cu muședala. Mai bine se vede acêsta materie primăvara, în lunile Maiu și Iunie, precum și adeseori în Septemvire, când aceea desfăcându-se de crengi spânzura în jos. Vara aceea materie se vede în măsură mai mică, é r e r n a a b e a se obsarvă; cu tóte aceste pe suprafața locurilor vatămate, încă și atunci se póte observa.

Ei ocupă mai cu samă părțile scutite de vînt a lemnului, precum și părțile crengilor de cătră pămînt. Pe frunzele sau pe cója lucie și sănătóșă a mărului nici când nu se află. În grădina de pomi, unde pomii atacați sunt mai des, se află și sub pămînt, pe rădăcini.

Dacă vara de pre locul ocupat de ei suflăm, sau delaturăm aceea materie albă, sub ea vom afla acest animal periculos în număr considerabil, pentru-că el trăeșce sub numita materie.

Dacă voim, ca într'adevăr se ne convingem, că ôre animalul sau insectul ce trăeșce sub aceea materie albă e într'adevăr paduche de sânge, nu trebuie altceva făcut, de cãt a o apăsa cu degetul; dacă de sub ea curge o materie ca sângele, atunci putem fi siguri, că avem de lucru cu paduchele de sânge.

Aceste insecte nu numai de aceea's periculóșe pentru meri, pentru-că au locuință statornică pe locurile vatămate a acestora ei și pentru aceea, că se sporesc fôrte tare, apoi emgréză în sus pe crengi, ramurile și le 'npung la ce cója ramurilor crepă, é r d a c ă n ' a r c r e p a, atunci în locul acela se forméză un fel de ridicătură. Ridicătura acêsta apoi se uscă încă în decursul verei, dar pînă la primăvara viitoare, la tot casu; atunci atît ridicăturile aceste cât și crepăturile, le inundéză și mai tare, é r a t ă c a r e a o c o n t i n u ă cu putere și mai mare; în urma acêsta pomul după un chin de 5—6 ani de regulă se uscă tot.

Timpu mai potrivit pentru nimicirea acestui animal periculos, este é r n a, p ă n ă - c ă n d lemnul nu înfrunșeșce; de aceea inse nu numai că putem, ci trebuie să ne apucăm numai decăt de apărarea în contra lor, îndată-ce ne-am convins, că mierii ni sunt atacați de ei, așadară și vara.

Pentru sterpirea lor e mai acomodată erva din două cauze. Prima cauză e aceea, că erva când pomii nu sunt înfrunziți mai ușor îi putem afla; altă cauză e, că erva ei nu se înmulțesc; până-când vara se înmulțesc considerabil afară de aceea emigrăză, sau că îi duc cu hainele lucrătorii cari efeptuiesc nimicirea. Erva e mai bine și pentru aceea, că îi sterpim în locul unde ernăză.

Dacă pomul e foarte inundat de păduchii de sânge, atunci lucrul cel dintăiu ne fie acela, ca ramurile și mlădițele tinere, cari sunt de tot ocupate de ei, taindu-le le delaturăm în un loc, unde le putem de loc arde. Dacă astfel am delaturat dela toți pomii crengile atăcate și le-am ars, urmăză curățirea trunchiului și a crengilor rămase pe el. Curățirea o facem cu o amestecatură din petroleu cu apă de săpun, care se pregătesce astfel, luăm o litră de apă în acesta sfărămăm 15 deca de săpun cu care se spală cămeșile, acesta amestecatură o ferbem. Când s'a recit încâtva, punem în ea 2 litre petroleu, și îndată luăm o lingură de lemn buturită, și mestecăm timp de 8=15 minute, până devine ca smântâna.

Pentru ungerea părților atăcate de pre lemne, nu o folosim după cum o avem pregătită ei la o parte din ea, punem 4—5 părți de apă curată, puțin caldă.

Ungerea se întâmplă cu o pemziă (perie) dar' în cât e cu puțință, deodată se astupăm cu pemzla locu atăcat, pentru-ca animalul se nu cală jos. Putem folos în locul amestecăturii sus amintite și următoarele oleuri oloiu de rapiță, oloi de lemn, terpenin, unsore de peșce de porc, ba încă și său; aceste încă nimicesc amintitul animal. Aceste însă cōstéză mai mult, decât cealaltă. Sfârșind cu ungerea locurilor atăcate, urmăză acoperirea lor cu ciară de altoit, sau cu cătran pregătit anume spre acest scop, ca în locurile acelea să nu se mai pōtă așeđa păduchele de sânge. Cătranul ni-l pregătim astfel: luăm o hârbeică și punem $\frac{2}{3}$ cătran în ea, acesta îl încălđim în liber, până nu se ngrōșă; astfel pregătit îl putem folosi la acoperirea locurilor unse. Acest animal cu tōte ca e mic, se sporesce foarte tare, anualminte de 12—14 ori, unul are 30—100 următori, tōte muerusce, cari în continu nasc. Sporirea acesta ne mai auđită îl face atât de periculos mai ales pentru meri. Din cauza acesta a dat înaltul Ministru de agricultură, o strictă ordinațiune, în care se spune, ca până la 3 zile după luarea la cunoșcință a ordinațiunii lui, se ne apucăm de nimicire la din contră vom fi pedepsiți cu 40 corōne. Țr antistele comunale au îndrumări dela pretură, pentru a visita grădinele locuitorilor, și ale da îndrumările necesare, pentru nimicirea lui.

De aici puteți vedea onorați cetitori cât de periculos este acest mic, animal. Checia-rom, la 4 Aprilie 1899. Io o n R a ț i u, învțător.

* Banca generală de asigurare mutuală »Transilvania« în Sibiu — asigurăză pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de esplosiuni: clădiri de ori-ce feliu, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.

2. pe viața omului în tōte combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

3. asigurarea speselor la casurile de înmormântare. Acesta asigurățiune este una din cele

mai mulțămitoare și pentru cel mai sorman om, căci, pe puțin cruceri solviți, își asigurăză spelele necesari la înmormântare.

Desluciri se dau, și oferte de asigurări se promesc din comitatele: Timiș, Caraș-Severin, Torontal și Bacs-Bodrog prin

Agentura principală din Timișora.

(Strada principelui de corōnă Rudolf (Kronprinz Rudolf Gasse Nr. 1) vis-à-vis de teatru.)

Concurs.

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din Hodoni (inspectoratul Timișorii) prin acesta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școla“.

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 156 fl., din care sumă 30 fl. se socotesce ca remunerațiune pentru cantorat; 2) 40 chible grău curat; 3) $4\frac{3}{4}$ jughere de pământ, și anume $2\frac{1}{2}$ jughere arător 2 jughere fenaș și $\frac{1}{4}$ jugher intravilan arător, aceste computeate la olaltă aduc un venit de 100 fl.; sarcinile publice le va suporta alesul; 4) pentru conferințe 10 fl., pentru scripturisticiă 5 fl.; 5) 2 stg. de lemne în natură, prețuite în 16 fl.; 6) pentru încălđirea salei de învățământ se va îngriji parochia; 6) Dela înmormântări unde va fi pofit 1 corōnă. cotei liber constatător din 2 chilli, cuină, cămară, grajd pentru vite și grădină de legumi.

Dela recurenți se cere ecalificațiunea prescrișă, desteritatea de a instrua și conduce corul vocal și de a instrua adulții și elevii în altoirea pomilor în fine se mai pretinde ca să producă și atestat despre absolvarea a 2 clase medie (gimm. reale civile, ori industriale). Reflecțanții vor avea să se presente în s. biserică în vre o Duminecă ori sərbătore, nu înse în ziua alegerii, spre a-și areta desteritatea în cant și tipic. Recursele sunt a se trimite P. On. oficiu ppresbiteral în Timișora-Fabric.

Comitetul parochial

Cu consensul ppresb. Dr. TR. PUTICI, m. p.

—□—

În conformitate cu Înalta ordinațiune consistorială Nr. 975/899, pentru îndeplinirea parochiei vacante din Lipova, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acesta parochie sunt: 1) Una sesiune parochială. 2) Birul preoțesc, și ștolele usuete din întręga parochie, acum vacantă, fostă a preotului T. Oprean. Aceste emolumente computeate în calcul mediu, dau un venit anual aproximativ de 700 fl. v. a.

Recurenții la acesta parochie, sunt avisați, ca recoursele lor instruite conform dispușețiunilor statutului org și regulamentului pentru parochii de cl. a II., adreseate comitetului parochial, — a-le subșcerne subșcrișului protopresbiter în Lipova (B.-Lippa) până la terminul mai sus indicat.

Se notéză, că recurenții cu clasificățiune de clasa I. vor avé preferință.

Totodată se aviséză recurenții, ca cu observarea dispușețiunilor §-lui 18 din Regulament, — a-se presenta în vre-o Duminecă ori sərbătore în biserică, pentru de a-și areta desteritatea în cele rituale, respective în oratorio.

Lipova, în 6/18 Martie 1899. Comitetul parochial. În conșelegere cu mine: VOICU HAMSEA ppresbiter.

—□—